

# A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1909. február 14.

36. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)  
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:  
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.  
Félévre . . . . 12 kor. Egy óra . . . . 2 kor.  
Egyes szám ára 6 fillér.



HIRDETÉSEKET  
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.  
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 70 fillér.

## A rappresentanza ülése.

A városi képviselőtestület tegnap esti ülésében folytatta a város 1909 évi költségvetésének tárgyalását. Az ülésen, melyen a podeszta elnökölt, megjelent 32 városatya.

Napirendre térés előtt a következő ügyeket intézték el.

### Kereskedők panasza.

A podeszta közli, hogy a helybeli kereskedők és iparosok egyletének igazgatóságától egy átirat érkezett, mely a városi hatóságnak az utcák és terek elfoglalása ellen irányuló, a kereskedőkre nézve káros határozatát kifogásolja.

A panaszt valamely következő ülés napirendjére tűzik.

### A magyar nyelv az egyleteknél.

A kormányzóság átiratát olvassák fel ezután, mely konstatálja, hogy Foretich városatyának a magyar nyelvnek az egyleti felirások körül beadott interpellációja téves feltevésen alapul, mert csak a miniszterhez benyújtott alapszabályokban kívánják meg az egylet nevének magyar fordítását is.

### Történelmi emlékek.

Superina városatya szót emel a városi torony alatt látható falragaszok ellen és azt mondja, hogy azok az ottani köveken bevéselt történelmi felirásokat eltakarják.

A podeszta megígéri, hogy intézkedni fog.

Ezután folytatják a költségvetés tárgyalását.

### Tűzoltók ügyei.

Martich városatya kérde, hogy a tűzoltóság miért nem nyújtja be már 4 év óta a mérlegét.

Dardi tanácsvezető azt válaszolja, hogy a tűzoltóság ügyvitelének ellenőrzésére két városatya van kiküldve. A rappresentanzának egyébként memsokára lesz alkalma a tűzoltóság teljes reorganizációjával foglalkozni.

Martich városatya hangoztatja, hogy ha a város már 36,000 koronát költ évente a tűzoltóságra, joga van tudni azt is, hogy ez a pénz hová folyik.

### A mentők bevételei.

A mentőállomás tételénél Stupicich kérde, hogy van-e a mentőállomásnak valami bevétele mert a mint ő tudja a jobbmodu betegek szállításánál meg is szoktak fizetni.

A főorvos azt válaszolja, hogy ezek a díjak rendszeren befolyanak a városi pénztárhoz. Stupicich kívánja, hogy ezt a bevételek között fel is tüntessék.

### Az új népfürdő.

Stupicich azután azt kérde, hogy milyen állapotban van az új népfürdő ügye. Szerinte itt igen fontos dologról van szó.

A podeszta azt válaszolja, hogy a minisztérium előtt vannak jelenleg a tervek.

Zanella viszont kijelenti, hogy a tervek nem is látta még a pénzügyminisztérium. (Derütség.) Az ügy összes aktái valószínűleg még az itteni kormányzóságnál hevernek.

### Temetési díjak.

Martich városatya azt mondja, hogy 1874 óta létezik egy szabályzat a halottvivők, illetve a sírásók díjazására nézve és még sem tudja senki, hogy mi jár a halottvivésért és temetésért. Magyarázatokot kér a főorvostól, ki azt válaszolja, hogy mihamarább egy egészségügyi szabályzatot fog benyújtani, mely a halottvivők illetve a sírásók fix tarifáját fogja tartalmazni.

### Kőfal a temető körül.

Stupicich városatya kérde, hogy miért nem falazzák körül a temetőt. Valósággal botrányos, hogy a temetőben mindenféle állatok legelésznek.

Bescocca városi mérnök azt válaszolja, hogy a temető körülfalására elő fogják terjeszteni a költségzámítást.

### Hamvasztás és temetőszépités.

Stupicich azután kiemeli, hogy a mai temető nem felel meg a céljának a helyszűke miatt és kérde, hogy mért nem gondolnak már egyszer a halotthamvasztásra is.

A főorvos azt válaszolja, hogy egy az egészségügyi bizottság által benyújtott erről szóló javaslatban már foglalkoznak eme kérdéssel is.

### Az „iç“ és „ich“-ek.

Zanella azt panaszkolja, hogy az anyakönyvi hivatal megmásmítja az olasz családi neveket a minnek később az életben súlyos következményei vannak egyesekre nézve.

A polgármester azt válaszolja, hogy a neveket az anyakönyvi hivatal kénytelen úgy bevezetni, ahogy azokat a plébánia hivatalától kapja. (Felkiáltások: „Most már értjük.“) Itt tehát csak a plébánia a hibás.

Zanella azt kérde a podesztától, hogy mit szándékozik tenni a plébánia ellen. Ha tényleg a papok a hamisítók, akkor ellenük bünvádi eljárást kell indítani! . . .

A podeszta azt válaszolja, hogy eddig semmiféle panasz nem érkezett, ha szükséges lesz, el fog járni.

### A közbűgőhid ellenőrzése.

Martich indítványozza, hogy a városi közbűgőhid ellenőrzésére alakítsanak egy bizottságot.

Stupicich helyesli az indítványt.

A podeszta azt válaszolja, hogy az ügyet tanulmányozni fogja.

### Az olasz középiskola.

Zanella és Vio összekülömbözése.

Rudan városatya sürgeti a városi középiskola megalapítását. Azt akarja, hogy a kölcsönalapból szavazzanak meg e célra 20,000 koronát.

A podeszta azt hiszi, hogy az összeget mérsékelni lehetne azáltal, hogy a középiskolának csak az első osztályát nyissák meg az idén. Ebben az esetben a kölcsönalapot nem kellene igénybevenni.

Rudan városatya hangoztatja, hogy ha a pénzügyi bizottság csak kissé hazafias (!) lett volna, nem hagyta volna ki a középiskola tételét.

Zanella városatya azt mondja, hogy a középiskola tétele nem hazafiatlanságból maradt ki a költségvetésből, hanem azért mert a bizottság tagjai nem látván az egész mérleget nem tudták, hogy a kölcsönalap 240 ezer koronával kedvezőbben áll, mint azt az eredeti előirányzat szerint gondolták.

A podeszta Zanella beszédét félbeszakítva azt mondja, hogy a bizottság tagjai ezt nagyon jól tudták, mert ő maga mondta meg nekik; talán Zanella nem volt jelen azon az ülésen.

Zanella azt mondja lehet, hogy nem volt jelen azon az ülésen, de már egy előbbi ülésen kérte a kölcsönalap számadásainak előmutatását, amit a podeszta még eddig nem tett meg.

Podeszta: Meglesz.

Zanella visszavág: De máig, mikor már a költségvetés tárgyalása vége felé járunk, még nincs meg.

A podeszta izgatottan hadonászva: Nem fogadom el ezeket a kritizáló megjegyzéseket és határozottan kijelentem, hogy a középiskola tételét semmi szín alatt sem engedem ebbe a költségvetésbe felvenni. E tétel fedezetét csak a fogyasztási adók felemelésével vagy újabb pótdóval lehet előteremteni. Azonnali szavazást kérek a tételről és ha nem helyeslik eljárássomat, tüstént lemondok.

Zanella (gunyosan): Én polgármester ur, még nem fejeztem be beszédemet és még jutottam a végkonkluzióhoz. Az ügyrend értelmében nincs joga beszédemet félbeszakítani és még kevésbé szavazást provokálni. Ezt később teheti meg. Ha pedig polemizálni akar, szálljon le az elnöki emelvénnyről és beszéljen a rappresentantái helyéből.

Podeszta — Én tudom mit kell cselekednem. Ne vitatkozzék az elnökkel!

Zanella megnyugodva kijelenti azután, hogy ha előbb ismerte volna a mérleget, a dolog másképpen ment volna. A költségvetés, ahogy most van összeállítva, tényleg nem viselheti el már a 20,000 koronát. A tételről tehát e pillanatban le kell mondani és be kell várni, hogy az év folyamán az iskolaszék újból vegye fel ezt az ügyet és a rappresentanza elé vigye a költségek külön megszavazását.

Kéri Rudan városatyát, hogy vonja vissza indítványát és fogadja el az előterjesztett javaslatot. (Élénk helyeslés.)



A podeszta azt mondja, hogy ha Zanella ezt előbb mondta volna, akkor hamarabb megértették volna egymást.

Zanella azzal menti ki magát, hogy a podeszta nem engedte őt beszélni.

Rudan visszavonja saját indítványát és a rappresentanza Zanella indítványát egyértelműen elfogadja.

Az ülés ezzel véget ért. Ma este folytatják a költségvetés tárgyalását.

— **A horvát jogpárt kettéválása.** Zagorábi tudósítónk jelenti, hogy a horvát jogpárt tegnap este értekezletet tartott, amelyen a kilépésekről és a párt eddigi hivatalos lapjának, a Hrvatska-nak ügyéről tanácskoztak. Hosszabb vita után az lett a tárgyalásnak az eredménye, hogy az említett újság Zagoráczi képviselőnek, a legtöbb nyomdai részvény tulajdonosának és kilépő társainak birókába származott át. A tegnap folyamán Bauer dr. képviselő értesítette a párt végrehajtó bizottságát, hogy véglegesen elhatározta a kilépését. Vele együtt most már hárman vannak a kilépettek. (Zagoráczi, Harambasics és Bauer.) Purics képviselő a választóra bizza ebben az irányban a döntést. A kerületben a hangulat a kilépése mellett szól. Zagoráczi biznak benne, hogy csoportjuk hamarosan fog gyarapodni, elsőben is azokkal a képviselőkkel, a kik nem akarták a manifestumot aláírni. A régi jogpártiaknak ezentul hetenként kétszer megjelenő „Priatelj Naroda” lesz a hivatalos lapjuk.

## UJDONSÁGOK.

— **A Magyar Kör közgyűlése.** A Fiumei Magyar Kör holnap, vasárnapon délután 3 órakor tartja meg általunk jelzett rendes évi közgyűlést Via Pomerio 6. alatt levő saját helyiségében (bejár az épülő ház mögött.) Mint-hogy a kör teljes reorganizációja előtt áll és az elnöki és alelnöki állások betöltése is nehéz probléma elé állítja a kört, arra kérünk a magunk részéről is minden egyes körtagot — a legutóbb belépetteket is, — hogy a holnapi közgyűlésen *okvetlenül megjelenjenek.* Minthogy a jelöltségek körül különféle pártok alakultak, feltétlen szükség van mindama körtag szavazatára, kiknek a Magyar Kör jövő boldogulása szívében fekszik. Azon kell lennünk, hogy a fiumei Magyar Kör valódi tükre és minél hivebb képviselője legyen a fiumei magyarságnak.

— **Nagy virágünnep a Comunale-színházban.** A városi színházban vasárnap, e hó 14-én tartják meg a farsangi cavalchinák legelőkelőbbjét a „veglia nobile”-nek nevezett nagy virágünnepet.

A jutalomdíj a szokásos 100 korona. Mindazon hölgyek és álarcosok, kik a földszintre váltanak jegyet, egy virágbokrétiát kapnak.

A színház mesésen föl lesz díszítve virágokkal és délszaki növényekkel és többszínű villamos reflektorokkal.

A belépti díjak ezen álarcos bábra a következők: Belépti díj a páholyokba és a földszintre 4 kor., félemeleti és első emeleti páholy ára 20 kor., II. emeleti páholy 12 kor. Belépti díj a karzatra 60 fillér, a karzat első sora — a belépti díjon kívül — 60 fillér, a többi sorok a belépti díjon kívül 40 fillér.

Jegyek hölgyek és álarcos személyek részére 2 koronás árban vasárnap délig Alpron Attilio divatáru üzletében kaphatók.

— **Az Ormai testvérek bűnpöre.** A budapesti királyi tábla harmadik büntető tanácsa tegnap hozta meg az ítéletet a tisztességes fiumei családból származó Ormai József bűnügyében, kit a törvényszék magánokirat hamisítás büntette miatt három évi fegyházra ítelt. Harmadéve ugyanis Ormai József átadta érettségi bizonyítványát Mór nevű bátyjának, a ki valamikor napidíjas volt a vasutnál, de kvalifikáció hiányában nem léphetett elő. Ormai Mór most már Ormai József néven kinevezette magát s öcsésével összejátszva, nagy értékűnek jelzett, híres festők képeinek állított utánvételi küldeményeket adott a vasutra 8—9000 korona utánvétellel, báró Vraniczányi, gróf Dunay és egyéb vidéken lakó koholt nevek címére. A vasuti tisztviselő ezután meghamisította a kísérő levelet s a szállítmány mint közönséges küldemény érkezett meg rendeltetési helyére. Az igazi Ormai József, pár krajcárért kiváltotta a küldeményt. Azután pedig felvette az utánvétet a 8—9000 koronát, ez által közel 100,000 korona erejéig károsította meg az államvasutat. Bécsben azonban újra rajta veszték, mire a büntetés elől mind a ketten Olaszországba szöktek. Anconában érte őket utól a nyomozólevél, a hol az igazi Ormai Józsefet, a ki soha sem volt vasuti tisztviselő, bátyja helyett elfogták s haza hozták, míg Ormai Mór futni hagyta, a ki meg sem állott Amerikáig. A királyi tábla három napi tárgyalás után jóváhagyta a törvényszék által kiszabott büntetést, a három évi fegyházat.

— **Havazás a Rivierán.** Milánóból jelentik: Harminc óra óta szakadatlanul esik a hó. A közlekedés egész Lombardiában megakadt. A Galleria Vittorio Emanuelét ma bezárták, mert attól félnek, hogy az óriás hótömeg áttöri az üvegtetőt. Az egész Rivierán folytonosan havazik és a nagy hó miatt Cannesben elhalasztották az ügétő versenyt.

— **Felolvasás a Szabad Lyceumban.** A Szabad Lyceum hétfőn e hó 15-én este fél hétkor ismét felolvasást rendez az áll. felsőbb leányiskola termében. Dr. Kovács Géza fog vetített képek kíséretében előadást tartani Petőfi Sándorról.

— **A „Carmania” elindulása.** A Cunard hajóstársaságnak kikötőnkben horgonyzó hatalmas „Caronia” gőzöse a nagy bóra miatt némi késéssel csak holnap reggel fog elindulni. A hajón 2380 harmadosztályu, 163 másodosztályu és I. elsőosztályu összesen tehát 2545 utas hagyja el Magyarországot. A személyzettel együtt körülbelül 3100 lélek van a hajón. Ennyi emberrel még nem igen indult ki hajó a fiumei kikötőből.

— **Akik ingyen akartak utazni.** A Cunard hajóstársaságnak minap innen elindult Caronia gőzösen, mikor a hajó már az adriai tengeren járt a legénység egy fiatalembert fedezett fel, aki a hajón elbujt. A parancsnok kérdésére azt felelte, hogy Lappony János 16 éves fiatalember s hogy azért bujt el, mert Amerikába akart utazni, de nem volt pénze. A fiatalembert Nápolyban letették s az ottani osztrák magyar konzulátus intézkedésére a Carmanián hozták vissza Fiuméba s itt átadták a rendőrségnek.

Hasonlóképpen tegnap reggel az itt horgonyzó Carmanián az egyik hajótestiszt egy fiatal embert talált, ki elbujt a rakomány mögött. A rendőrségen Valentics Leopold 20 éves pólai illetőségűnek mondta magát.

— **Kellemetlen látogató.** Vacarich Katalin ki a Via Serpentina 65. számú házban lakik egy családnál albérlésben, tegnap bejelentette a rendőrségnek, hogy egy Bokich Sónia nevű barátnője hozzá ment látogatóba, de miután őt nem találta ott, felkutatta a ruhaszekrényét, honnan 50 korona értékű ruhanevet vitt el.

— **Eltűnt ember.** Fanko József vasuti munkás, ki a Via Risortán lakik tegnap jelent a rendőrségen és elmondta, hogy Ilia József nevű 52 éves aposa már napok óta eltűnt az ő lakásáról. A rendőrség megindította a nyomozást.

## Távirat ◀▶ Telefon.

### A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 13. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl. Napirend előtt Hédeváry Lehel néhány horvát képviselő

mentelmi ügyében tesz jelentést.

Farkasházy Zsigmond kijenti, hogy a Ház nem határozatképes. Az elnök kötelessége örködni a házszabályok betartása felett. Míg száz képviselő nincs jelen, nem lehet tanácskozni.

Justh Gyula megszámláltatja a jelenlevőket; 62-en vannak, mire felfüggeszti az ülést.

Szünet után újból összeolvassák a Házat; a jelenlevők száma ekkor 80. Ismét felfüggesztik az ülést. Negyedóra múlva, a harmadszori megnyitáskor az elnök névsorolvasást rendel el; most már 120-an voltak jelen. Elnök konstatálja, a határozatképességet és kijelenti, hogy a távollévő képviselők, kik nem indokolták az üléstől való elmaradásukat, nem tarthatnak igényt napidíjaikra.

Farkasházy Zsigmond azt mondja, hogy az elnök nem ügyel eléggé a házszabályok betartására. Sokszor megtörténik, hogy egyetlen egy Simko szavaz meg egy törvényjavaslatot. Nem kételkedik Simko hazafiasságában, de azért még sem tartja őt olyan okosnak . . .

Ugron Gábor közbekiált:

— Hallatlan, hogy egy képviselőt így kigunyolnak.

Nagy zaj és lármá minden oldalon. Felkiáltások:

— Ki kell dobni! Ki vele!

Förster Ottó Farkasházyhoz fordulva:

— Mit okvetetlenkedik itt akkora ormányával?

Elnök rázza a csengettyűt és nyugalomra inti a Házat. A zaj némileg eláll, mire

Farkasházy azt kívánja, hogy a Ház megszámlálását a kormánypárti jegyzővel együtt egy ellenzéki képviselő is végezze.

Rakovszky István:

— Hallatlan galádság, hogy gyanusitan is mer.

Molnar Jenő: A régi rendszer idejében ez nem volt galádság.

Elnök Farkasházyt és Rakovszkyt rendre utasítja. Ezután

Beniczky Ödön áll fel szólásra és hibáztatja, hogy Justh Gyula elnök gyakran ott-hagyja az elnöki széket és a folyosóra megy ki politikai nyilatkozatokat tenni.

Óriási zaj keletkezik erre. Sokan odatölnak Beniczkyhez: „Ki kell dobni! Ki vele!” hangzik fel minden oldalról. Mások meg az elnököt éljenzik és óvációban részesítik.

Elnök szünetlenül rázza a csengettyűt. Végre szóhoz jut és kijelenti, hogy ő mindig lelkiismeretességgel fogta fel és pártatlanul felelt meg elnöki hivatásának. Az elnök szavait hosszantartó éljenzéssel kíséri a Ház legnagyobb része.

Ezután elfogadták a mentelmi bizottság javaslatát és áttértek az ujoncjavaslat tárgyalására.

### Polónyi inzultálta Justhot.

BUDAPEST, febr. 13. Midőn a képviselőház mai ülésének harmadszori megnyitáskor Justh elnök elrendelte a névsorolvasást, a ké-

### Három szót mondok, sokatjelentőt.

● meghülés, betegség — és szodeni! ● Meghülés, a mi ellen egy ember sincs ● biztosítva; betegség, amely minden ● figyelmen kívül hagyott meghülésből ● kifejlődhetik; és szodeni — természetesen, ● Fay-féle valódi szodeni ásvány- ● pasztilla, amely hamar megszünteti a ● torok minden meghülését, a légzőutak ● minden hurutját. A ki tehát fél ● meghülestől és nem akar beteg lenni, az ● használja rendszeresen Fay valódi ● szodeni-jét. Skatulyája 1 korona 25 fillérért ● mindenütt kapható.

● Vezérképviselő Magyarországi-Ausztria részére: ● Gunzert W. Th. Wien, IV., Grosse Neugasse 17.



